

“ Doğru Bilinen Yanlışlar: Noterler Özelinde Nüsha ve Örnek Karmaşası

Hasan DÖNMEZ*

ÖZ

Damga Vergisi Kanunu'na ekli (2) sayılı tablonun "I.Resmi işlemlerle ilgili Kağıtlar" başlıklı bölümünün 1-C/11 fıkrasında, "Kişiler tarafından hariçte düzenlenerek imza ve tarihleri tasdik veyahut, suret ve tercümelerinin verilmesi için noterlere getirilen kağıtların noter dairelerinde (6.6.2008 tarihinden geçerli olmak üzere) çıkarılarak saklanacak örnekleri" (5766 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesiyle değiştirilmeden önceki ibare "saklanılacak nüshaları") damga vergisinden istisna edilmiştir.

Bu değişiklik ile onaylama işlemlerde noterlik dairesinde saklanacak imzalı işlem örneğinin ilgililer tarafından dışarıda yazılıp imzalanmış olarak notere getirilmesi yerine, noterlik dairesinde saklanacak bu örneğin, noterlikteki işlem sırasında ilgili noterlik tarafından çıkarılması öngörülmüştür.¹

Fakat uygulamada halen devam eden, noterliklerde onaylama işlemine tabi tutulan sözleşmelerde yer alannüsha sayısında noterlik dairesinde kalacak nüshanın da yer alması sebebiyle gerek işlem tarafları, gerekse noterlikler damga vergisi ve harç yönünden cezalı tarhiyatlarla karşı karşıya kalmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Damga Vergisi, Sözleşme, Nüsha, Örnek, Noter

Jel Sınıflandırması: H20, H29

INCORRECT INFORMATION WHICH IS CONSIDERED TO BE CORRECT: THE CONFUSION BETWEEN COPY AND SAMPLE FOR PUBLIC NOTARIES

ABSTRACT

According to paragraph 1-C/11 of the section titled "I. Papers For Official Procedures" in the table no (2) attached to the Stamp Duty Law; the samples to be issued and kept (the expression before the article 10 of the Law no. 5766 was amended had been "copies to be kept") at public notaries (to be effective from 6.6.2008) for papers which are issued outside and brought by persons for certifying signatures and dates; or for issuing copies and translations, are exempted from stamp duty.

With this amendment, in certification procedures, instead of the signed procedure sample to be kept at the notary public being brought to the notary public as written and signed outside, it has been envisaged that this sample is issued by the notary public during the procedure at the notary public.¹

However, since the copy to be kept at the notary public is also included in the number of copies for agreements which are subject to certification procedures at the public notaries, both the parties to the procedure and the public notaries are faced with penal deductions both in terms of stamp duty and charges.

Keywords: Stamp Duty, Agreement, Copy, Sample, Notary Public

* E. Gelirler Kontrolörü, Vergi Müfettişi

¹ 15.07.2008 tarihli Türkiye Noterler Birliği 25 numaralı Genelgesi

Jel Sınıflandırması: H20, H29**GİRİŞ**

5766 sayılı Kanun'un yayımı tarihinde yürürlüğe giren 10/d maddesiyle 488 sayılı Damga Vergisi Kanun'una ekli damga vergisinden istisna edilen kağıtlara ilişkin (2) sayılı tablosunun "1. Resmi işlerle ilgili kâğıtlar:" başlıklı bölümünün "Kişiler tarafından hariçte düzenlenerek imza ve tarihleri tasdik veyahut, suret ve tercümelerinin verilmesi için noterlere getirilen kağıtların noter dairelerinde saklanacak nüshaları" şeklindeki C/11 fıkrası, "Kişiler tarafından hariçte düzenlenerek imza ve tarihleri tasdik veyahut, suret ve tercümelerinin verilmesi için noterlere getirilen kağıtların noter dairelerinde çıkarılarak saklanacak örnekleri." şeklinde değiştirilmiştir.

Yapılan düzenleme ile istisna uygulanacak kâğıdın (örneğin) kişiler tarafından hariçte düzenlenen ve kâğıt aslını da ifade eden nüshaların dışında noter tarafından çıkarılacak örnek olduğu hususuna açıklık getirilmiştir.

Damga Vergisi Kanunu uygulamasında aynı hüküm ve kuvveti haiz olmak üzere birden fazla düzenlenmiş ve taraf/taflarınca ayrıca imzalanmış olan kâğıtların her biri nüshadır. Bu kapsamda nüshalar, belli bir hususu ispat ve belli etmek üzere müstakilen ve aynı zamanda farklı mekanlarda ibraz edilebilir mahiyette olan kâğıtlardır.²

Aralarında küçük farklılıklar bulunan, ancak belli parayı ihtiva eden sözleşmelerdeki damga vergisi tutarında büyük farklılıklara yol açan kâğıt,nüsha,suret kavramları dışındaki örnek kavramının ayırt edilmesi bu değişiklikte önemli hale gelmiştir. Uygulamada örnek olarak düzenlendiği belirtilen kâğıtlar bakımından, yukarıda yapılan açıklamalar dikkate alınarak bu kâğıtların nüsha olup olmama durumlarının dikkate alınması ve buna göre damga vergisinin aranması gerekmektedir.

1. NÜSHA NİTELİĞİNDEKİ KAĞITLARIN DAMGA VERGİSİ BOYUTU**1.1 Damga Vergisi Kanunu Hükümleri**

Damga Vergisi Kanunu'nun 1. maddesine göre söz konusu Kanun'a ekli (1) sayılı tabloda yazılı kâğıtlar damga vergisine tabidir. Bu kanundaki kâğıtlar terimi, yazılıp imzalanmak veya imza yerine geçen bir işaret konmak suretiyle düzenle-

nen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz edilebilecek olan belgeler ile elektronik imza kullanılmak suretiyle manyetik ortamda ve elektronik veri şeklinde oluşturulan belgeleri ifade eder.

Damga Vergisi Kanunu'nun kâğıtların mahiyetinin tayinine ilişkin 4. maddesine göre, bir kâğıdın tabi olacağı verginin tayini için o kâğıdın mahiyetine bakılır ve buna göre tabloda yazılı vergisi bulunur. Kâğıtların mahiyetlerinin tayininde, şekli kanunlarda belirtilmiş olanlarda kanunlardaki adlarına, belirtilmemiş olanlarda üzerlerindeki yazının tazammun ettiği hüküm ve manaya bakılır. Mahiyeti tayin edilmek istenen kâğıt üzerinde başka bir kâğıda atıf yapılmışsa, atıf yapılan kâğıdın hükümlerine nazaran iktisap ettiği mahiyete göre vergi alınır.

Diğer taraftan, Damga Vergisi Kanunu'nun 5. maddesinde, bir nüshadan fazla olarak düzenlenen kâğıtların her nüshasının ayrı ayrı aynı miktar veya nispette damga vergisine tabi olduğu belirtilmiştir. Buna göre, vergiye tabi olduğu kesin olan bir kâğıdın iki nüsha düzenlenmesi durumunda ikinci nüsha da aynı oranda vergilenecektir.

Bilindiği üzere, 35 seri nolu Damga Vergisi Genel Tebliği'nde nüsha şu şekilde tanımlanmıştır;

"Damga Vergisi Kanunu açısından nüsha, aslı ile aynı hüküm ve kuvvete sahip kâğıtları ifade etmektedir. Bu kâğıtların her biri müstakilen ve aynı zamanda farklı mekanlarda ibraz edilebilir mahiyettedirler."

Bu doğrultuda; kanun kapsamında düzenlenip taraflarca imzalanan kâğıtlar Damga Vergisi'nin konusunu oluşturduğu takdirde, nüshaları nerede veya kimde olursa olsun her biri Türkiye'de artık aynı derecede hüküm ifade edebilecek niteliğe kavuştuğundan noterlere saklanacak kâğıdın nüsha olarak düzenlenmesi durumunda nüshaları ayrı ayrı damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

1.2 5766 Sayılı Kanun'la Getirilen Düzenleme

Damga Vergisi Kanunu'nun Aynı Kanun'a ekli (2) sayılı tablonun, "1.Resmi işlerle ilgili kâğıtlar" başlıklı bölümünün C/11 fıkrası,

"Kişiler tarafından hariçte düzenlenerek imza ve tarihleri tasdik veyahut, suret ve tercümelerinin verilmesi için noterlere getirilen kâğıtların no-

² Gelir idaresi Başkanlığı'nın 30/03/2010 tarih ve DV-19/2010-1 sayılı Sirküleri

ter dairelerindedesaklanacak nüshaları”

şeklinde iken 5766 sayılı Kanun’un yayımı tarihinde yürürlüğe giren (06.06.2008) 10/d maddesiyle,

“Kişiler tarafından hariçte düzenlenerek imza ve tarihleri tasdik veyahut, suret ve tercümelerinin verilmesi için noterlere getirilen kâğıtlarınnoter dairelerinde çıkarılarak saklanacak örnekleri.”

şeklinde değiştirilmiştir.

2- GETİRİLEN DÜZENLEMENİN NOTERLERE ETKİSİ VE NOTERLERCE YAPILMASI GEREKEN İŞLEMLER

5766 sayılı Kanun’un yayımı tarihinde yürürlüğe giren 10/d maddesiyle yapılan ve 06.06.2008 tarihinden itibaren yürürlüğe giren değişiklikle, kişiler tarafından, hariçte düzenlenerek imza ve tarihleri tasdik veyahut suret ve tercümelerin verilmesi için, noterlere getirilen vergiye tabi kâğıtların noterde kalacak örneklerinin vergiden istisna tutulması için, bu örneklerin noter tarafından çıkarılması şartı getirilmiştir. Maddenin gerekçesinde;

“Damga vergisi uygulaması açısından, kişilerce hariçte düzenlenerek imza ve tarih tasdiki veya suret çıkarılması ya da tercüme için notere getirilen kâğıtların, düzenlenip imzalandıkları anda taraflarca düzenlenen nüsha sayısına göre damga vergisine tabi olacağı; nüshaların kâğıt aslı ile aynı mahiyette olduğu; 1512 sayılı Noterlik Kanun’unda, hariçte düzenlenip tasdik, tercüme veya suret çıkarılması için getirilen kâğıtların aslının ilgisine verilerek bir örneğinin noterde saklanacağıının hükme bağlandığı dikkate alındığında, istisna uygulanacak kâğıdın kişiler tarafından hariçte düzenlenen ve kâğıt aslını da ifade eden nüshaların dışında noter tarafından çıkarılacak örnek olduğu hususuna açıklık getirilmektedir.”

şeklinde açıklama yapılmıştır.

Değişmeden önceki hükümde yer alan “... saklanacak nüshalar” ifadesiyle çok geniş çerçevede düzenlenmiş ve vergiye tabi kâğıtlar (nüshalar) nerede düzenlenirse düzenlensin veya kim tarafından çıkarılırsa çıkarılsın her hal ve takdirde noterde kalan nüshaları vergiden istisna idi.

Yapılan değişiklikle, istisna uygulanacak kâğıdın kişiler tarafından hariçte düzenlenen ve

kâğıt aslını da ifade eden nüshaların dışında noter tarafından çıkarılacak örnek olduğu kabul edilmiştir. Ve damga vergisinden istisna tutulmaktadır.

1512 sayılı Noterlik Kanunu’nun 90’inci maddesinde;

“Hukuki işlemlerin altındaki imzanın onaylanması imzayı atan şahsa ait olduğunun bir şerhle belgelendirilmesi şeklinde yapılır.

imzası onaylanan iş kâğıdının aslı ilgisine verilir ve imzalı bir örneği dairede saklanır. Bu örnek harca tabi değildir.”

hükmüne yer verilmiştir. Bu nedenle ilgili kanunun hükümleri gereğince noterde kalan örnek damga vergisi ve harca tabi tutulmayacaktır.

Bu kabulün aksine; uygulamada yaygın şekilde noterliklerde onaylama işlemine tabi tutulan sözleşmelerin ilgili maddesinde “...iş bu sözleşme iki nüsha ve bir suret olarak tanzim ve imza altına alınmıştır.” şeklindeki noterlik dairesinde kalacak nüshayı da ihtiva eden ifadeler kullanılmaktadır. Bu durumda iki nüshanın birini kendine alan noterlik, diğer nüshayı taraflardan birine, sureti de tarafların diğerine vermekte ve kendinde kalan nüshayı örnek olarak kabul etmektedir. Fakat hariçte düzenlenerek noterliğe tasdik, tercüme veya suret çıkarılması için getirilen ve kâğıt aslını da ifade eden nüshalar aynı zamanda farklı yerde hüküm ifade edecek niteliktedir. Noterde kalan nüshanın noter dosyasında saklanması sebebiyle hüküm ifade etmeyeceğini düşünmek yanlış olacaktır.

Damga Vergisi Kanunu uyarınca bir nüshadan fazla olarak düzenlenen kâğıtların her nüshası ayrı ayrı aynı miktar veya nispette damga vergisine tabidir. Bu işlemler sonucu sözleşmenin iki nüsha olarak düzenlendiği görülmektedir. Bu nedenle iki nüsha üzerinden damga vergisi alınması gerekmektedir.

Diğer tarafa verilen suret, aslında bulunan ibarelerin aynısını taşıyan, fakat aslında bulunan imzaları taşımayıp, aslına uygun olduğuna ilişkin onaylayanın imzasını veya kaşesini ihtiva eden kâğıtları ifade etmektedir. Damga vergisine tabi kâğıtların yalnızca resmi dairelere ibraz edilecek suretleri maktu damga vergisine tabidir.³ Bunun

3 Damga Vergisi Kanunu uyarınca suretler damga vergisine tabi değildir. Ancak Kanun’a ekli (1) sayılı tablonun “IV- Makbuzlar ve diğer kâğıtlar” başlıklı bölümünün 3 numaralı fıkrası uyarınca, tabloda yazılı kâğıtlardan aslı 1,00 Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümeleri maktu (2014 yılı için 0,60 TL) damga vergisine tabidir .

dışında suretler için damga vergisi öngörülmemiştir. Suret ile alakalı açıklamalar, okuyucunun bilgi sahibi olması açısından verilen örnek dahilinde yapılmış olup yazının konusunu oluşturmamaktadır.

Yukarıda ki örnekte yer alan yanlış uygulamanın aksine noterler, ilgili madde hükmü gereği, tasdik v.s. nedenlerle iki nüsha olarak getirilen vergiye tabi kağıtları (sözleşmenin ilgili maddesinde iki nüsha ifadesi geçtiği için), tasdik edildikten sonra iki nüshasını ilgisine vererek, noterde kalacak örneğinin noter tarafından çıkarılması gerekmektedir. Bu durumda iki nüsha için damga vergisi alınacak, noterde kalacak örneği için damga vergisi alınmayacak, çünkü bu örnek noter tarafından çıkarılan bir örnek yerine geçecektir.

488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun 27'nci maddesine göre, noterler, damga vergisi ödenmemiş veya noksan ödenmiş kağıtları vergi ve cezası ödenmedikçe tasdik edemezler veya bunların suretlerini çıkarıp veremezler. 27'nci maddenin birinci fıkraya hükmüne aykırı olarak işlem yapılması halinde, damga vergisi mükellefleri hakkında Vergi Usul Kanunu hükümleri uygulanmakla birlikte, noterlerden de tasdik ettikleri veya üzerinde işlem yaptıkları her kağıt için kanunen alınması gereken cezası ayrıca alınır.

Şayet notere imza tasdik, tercüme ve suret için iki nüsha olarak getirilen ve damga vergisi ödenmemiş olan kağıtların, iki nüsha olarak damga vergisinin noter tarafından alınmaması durumunda veya bir nüsha olarak alınması durumunda, 27'nci madde hükmü uyarınca noter sorumlu olacaktır.

Sonuç olarak ; bilindiği üzere halen uygulamada noterliklerde onaylama işlemine tabi tutulan sözleşmelerde yer alan "...iş bu sözleşme iki nüsha ve bir suret olarak tanzim ve imza altına alınmıştır." şeklindeki noterlik dairesinde kalacak nüshayı da ihtiva eden ifadeler sebebiyle gerek işlem tarafları, gerekse noterlikler damga vergisi ve harç yönünden cezalı tarhiyatlara karşı karşıya kalmaktadırlar. Bunun sebebi ise noterlerin aslında iki nüsha tasdik ettikleri, lakin damga vergisi ve harcı bir nüsha üzerinden tahsil ederek vergi ziyana sebebiyet vermeleridir.

5766 sayılı Kanun'un yayımı tarihinde yürürlüğe giren (06.06.2008) 10/d maddesiyle 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na ekli Damga Vergisinden istisna Edilen Kağıtlara ilişkin (2) Sayılı Tablosunun "I. Resmi işlerle ilgili kağıtlar:" başlıklı bölümünün C/11 fıkrası, "Kişiler tarafından hariçte düzenlenerek imza ve tarihleri tasdik veyahut, suret ve tercümelerinin verilmesi için noterlere getirilen kağıtların noter dairelerinde çıkarılarak saklanacak örnekleri." şeklinde değiştirilmiştir.

Makalenin önceki bölümlerinde detaylı olarak yer verildiği üzere, 06.06.2008 tarihinden itibaren geçerli olan yeni düzenleme ile noterlere yüklenmiş olan vergisel sorumluluğun noterlerce tam olarak yerine getirilmediği ve bunun da ciddi oranda vergisel kayba yol açtığı anlaşılmaktadır. Bunun önüne geçmek adına, sözleşmelerin nüsha sayısı geçen maddelerinin, ilgililerin işlemi yapan noterden isteyeceği sayıdaki nüsha ve suret sayısına göre hazırlanması, noter dairesinde kalacak imzalı örneğin ise bu sayı içinde yer almasının önlenmesi gerekmektedir.⁴

KAYNAKÇA

488 sayılı Damga Vergisi Kanunu

1512 sayılı Noterlik Kanunu

13.07.1976 tarihli Noterlik Kanunu Yönetmeliği.

15.07.2008 tarihli Türkiye Noterler Birliği 25 Numaralı Genelgesi

Ekrem, Işık, Damga Vergisi Kanunu Yorum Ve Açıklamaları, PWC, İstanbul 2011.

SONUÇ

4 15.07.2008 tarihli Türkiye Noterler Birliği 25 Numaralı Genelgesi